

AV229 Český a slovenský film za normalizace: seminář

Út 14:10 – 15:45

Mgr. Petra Fajdlová petra.fajdlova@mail.muni.cz
konzultační hodiny: po domluvě mailem (pondělí, úterý)

Studenti při semináři plní dílčí výzkumné úkoly zaměřené na výzkum období normalizace v české a slovenské kinematografii (1970-1989) s důrazem na filmy v žánru komedie. Na konci kursu bude student schopen provádět vlastní výzkum o kinematografii normalizačního období; pracovat s archivními prameny; prezentovat výsledky samostatně zpracovaného výzkumu.

Program semináře:

23. 2. Úvodní seminář

1. 3. Úvod do problematiky výzkumu normalizačního období

8. 3. Představení metod užívaných při studiu a interpretaci archivních pramenů

15. 3. Prezentace 1

pondělí 21. 3. od 17.30 do 18.45 beseda se Štěpánem Hulíkem, autorem publikace Kinematografie zapomnění

22. 3. Prezentace 2

29. 3. Prezentace 3

x 5. 4. – seminář se nekoná – bloková výuka zahraničního hosta

12. 4. Prezentace 4 a 5

19. 4. Prezentace 6 a 7

x 26. 4. - seminář se nekoná – bloková výuka zahraničního hosta

3. 5. Prezentace 8

x 10. 5. - seminář se nekoná – bloková výuka zahraničního hosta

17. 5. Závěrečné hodnocení, diskuze nad problematickými otázkami

Požadavky k zápočtu

Aktivní účast na semináři, 80% účast a písemné vypracování strukturované seminární práce v rozsahu min. 2 500 slov (vč. mezer, samotného textu - nezapočítává se seznam literatury) a její prezentace na semináři. Požadavky na text: důsledné dodržování citační normy, komplexní zpracování všech dostupných materiálů, vyvození zobecňujících závěrů a potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy, schopnost využít data k podpoření argumentu. Dokument odevzdejte vždy do sobotní půlnoci (před úterní prezentací) ve formátu word do odevzdáárny v ISu. Součástí prezentace (ale nikoliv textu) je okomentování překážek, na které jste v archivu narazili a jejich následná diskuze na semináři. Úkolem neprezentujících studentů je nastudovat na seminář dokument prezentujícího a připravit si otázky.

Okruhy témat

1. Analýza mediální reflexe – komplexně zpracujte výstupy o filmu v dobovém tisku (recenze, rozhovory s tvůrci,...) a ověřte stanovenou hypotézu

- a) S tebou mě baví svět + Příště budeme chytřejší, staroušku + Sněženky a machři + Zelená vlna + Jak svět přichází o básníky (1982)

Hypotéza – byl film S tebou mě baví svět populární a pozitivně hodnocený v roce svého uvedení do kin – tedy v roce 1982 – stejně jako je populární po roce 1989 (vítěz divácké ankety Volíme veselohru století z roku 1998)? Srovnání s „konkurencí“ - komedii uvedenými ve stejné době.

- b) Drahé tety a já (1974) + Kulový blesk (1978) + Trhák (1980) + Křtiny (1981)

Hypotéza – nakolik se proměnilo hodnocení filmových komedií Zdeňka Podskalského s ohledem na proměňující se spolupráci se scenáristy (Svěrák-Smoljak, Jaroslav Dietl).

- c) Petrolejové lampy (1971) + Morgiana (1972) + Holky z porcelánu (1974) + Holka na zabití (1975)

Hypotéza – jakým způsobem reflektovali novináři přechod režiséra Juraje Herze ke komediální tvorbě? Proměnilo se jeho vnímání v tvůrce akceptovaného režimem?

2. Zpracování dostupných informací a materiálů ke zvolenému filmu (produkční dokumenty z archivu Filmového studia Barrandov)

- a) Můj brácha má prima bráchu (Stanislav Strnad 1975) + Brácha za všechny peníze (1978)

Hypotéza – původ námětu a scénáře k filmu Můj brácha má prima bráchu. Pokračování filmu bylo motivováno diváckým úspěchem prvního.

- b) Pátek není svátek (Otakar Fuka, 1979) + V podstatě jsme normální (1981)

Hypotéza – narazil film v některé fázi (scénář, schvalovací projekce) na problémy s cenzurou (téma soukromého podnikání ve filmu)?

- c) Slečna Golem (Jaroslav Balík, 1973) + Jak utopit Dr.Mráčka aneb konec vodníků v Čechách (Václav Vorlíček, 1974) + Monstrum z galaxie Arkana (Dušan Vukotić, 1981)

Hypotéza – fantasy komedie oceněné na zahraničních festivalech (Terst) – mělo jejich uvedení za hranicemi vliv na rozhodnutí normalizátorů?

3. Porovnat různé verze scénáře a finálního filmu (Filmové studio Barrandov)

- Zabil jsem Einsteina, pánové
- Panelstory
- Nejistá sezóna

4. Osud nerealizovaných scénářů

Nadsamec (scénář Miloš Macourek, režie Juraj Herz), Ralley (scénář: Theodor Pištěk, režie: František Vlácil)

5. Rozpočet filmů + návštěvnost (skupinová práce) – produkční dokumenty Filmového studia Barrandov + distribuční výsledky filmů ve fondu Barrandov historie

Zaměření na dvou – pětileté období, subžánr (sci-fi komedie, fantasy komedie, pohádky...). Srovnat rozpočty filmů s návštěvností (hypotéza – nízký rozpočet, vysoká návštěvnost).

6. Orální historie – rozhovor s pamětníkem

Archivy

Barrandov Studio a.s. (archiv Filmového studia Barrandov)

sbírka Scénáře a produkční dokumenty

sbírka Barrandov historie

fond Smlouvy a dohody

Národní filmový archiv

...

Povinná literatura

HULÍK, Štěpán. *Kinematografie zapomnění: počátky normalizace ve Filmovém studiu Barrandov (1968-1973)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2011. 475 s.

BLAŽEJOVSKÝ, Jaromír. *Čas sluhů* (1969 - 1989). In Marta Sylvestrová (ed): Český filmový plakát 20. století. Brno - Praha: Moravská galerie - Ex libris, 2004. s. 106-114, 9 s.

Doporučená literatura

LUKEŠ, Jan. *Diagnózy času: český a slovenský poválečný film (1945-2012)*. V Praze: Slovart, 2013. 447 s.

BÍLEK, Petr A. a Blanka ČINÁTLOVÁ. *Tesilová kavalérie*. Popkulturní obrazy normalizace. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2010. 253 s.

BLAŽEJOVSKÝ, Jaromír. Normalizační film. *Cinepur*, Praha: Sdružení přátel Cinepuru, 2002, XI., č. 21, s. 6-11.

Iluminace 1/1997 – tematické číslo věnované normalizaci

Diplomové práce zabývající se tématem normalizačních filmů - pro případné zájemce

Marek, Tomáš. Proměny českého kriminálního filmu v počátcích normalizace (1970-1975), OFV FF MU, vedoucí Pavel Skopal, 2014.

Šimůnková, Lucie.

1970–1982, OFV FF MU, vedoucí Jaromír Blažejovský, 2015.

Dostupné na theses.cz

Zdroje základních informací

Filmový přehled – dostupný online: <http://dev.nfa.webmetal.cz/index.php>

Český hraný film IV, 1961 – 1970. Praha: NFA, 2004.

Český hraný film V, 1971 – 1980. Praha: NFA, 2007.

Český hraný film VI, 1981 – 1993. Praha: NFA, 2010.

- zde naleznete seznam všech článků publikovaných k jednotlivým filmům
- filmové časopisy *Film a doba*, atd. naleznete např. i v katederní knihovně,

veškerá dobová periodika jsou zarchivovaná a dostupná např. v Moravské zemské knihovně, a např. *Rudé právo* je dostupné i online:

<http://archiv.ucl.cas.cz/?path=RudePravo>

Úkol na druhou hodinu:

1. Vyberte si v dobovém tisku libovolnou recenzi, rozhovor s filmovým tvůrcem či článek vztahující se k některému z filmů scenáristické dvojice Svěrák-Smoljak z normalizačního období (tzn. 1974 – 1987) - přečtěte a přineste si s sebou na hodinu

•Tip - Bibliografii všech článků z tisku naleznete v publikaci Český hraný film

2. Přečtěte si proslov ústředního dramaturga Filmového studia Barrandov z roku 1972 •Toman, Ludvík (1972) – Problematika dramaturgie českého hraného filmu. . 9.

3. Zamyslete se nad tématem, které byste chtěli zpracovat – příští hodinu si rozdělíme referáty. Pokud vás nějaké téma zaujme hned, můžete si ho zarezervovat – stačí mi napsat email.